

2011-04-05

Dnr 44-2010:5048

Beslut

efter tillsyn av den fristående förskoleklassen
och fristående grundskolan Västånaskolan i
Örnsköldsviks kommun

Västanåskolans ekonomiska förening

Västanå 106

893 91 Bjästa

Tillsyn i den fristående förskoleklassen och grundskolan Västanåskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Skolinspektionen konstaterar att det låga elevantalet på Västanåskolan försvårar möjligheterna att organisera verksamheten på ett pedagogiskt hållbart sätt. Elevantalet är i nuläget lägre än vad som är tillåtet enligt skollagen men de prognoser som har gjorts av huvudmannen gör det sannolikt att elevunderlaget på sikt kommer att öka något. Skolan måste dock vidta åtgärder för att öka elevantalet för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet.

Skolans kvalitetsarbete behöver förbättras och dokumenteras på föreskrivet sätt. I nuläget saknas dokumentation av till exempel kunskapsresultat i alla ämnen och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Västanåskolan behöver förbättra den framåtsyftande delen av de individuella utvecklingsplanerna samt se över sina rutiner vad gäller elever i behov av särskilt stöd. Vidare behöver skolans åtgärdsprogram förbättras i ett par avseenden. Skolinspektionen noterar att denna brist förelåg även vid Skolverkets tillsyn år 2005.

Skolinspektionen har i tillsynen av Västanåskolan identifierat följande brister.

- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte författningarnas krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämförd med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolans rutiner kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd och skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).
- Antalet elever vid skolan uppnår inte det enligt skollagen fastställda lägsta antalet elever (9 kap. 2 § skollagen).

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 10

www.skolinspektionen.se

Skolinspektionen har i tillsynen av Västanåskolan identifierat följande förbättringsområden:

- Huvudmannen behöver arbeta för att öka personalens utbildning för den undervisning de bedriver.
- Rektorn tar inte ett tydligt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Dokumentation av kvalitetsarbetet behöver förbättras.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 30 juni 2011.

Kunskapsresultaten har inte kunnat bedömas i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultat i alla ämnen för årskurs 5. Skolinspektionen begär därför in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse i årskurs 5.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Ulrika Svedmark och Sten Svanholm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Mårten Olsson

Utredare

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Västanåskolan den 15 december 2010.

Huvudmannen för Västanåskolan får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Västanåskolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn och företrädare för huvudmannen. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Örnsköldsviks kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte utnyttjat sin rätt till insyn i Västanåskolan.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Västanåskolan

Tabell 1. Antal elever på Västanåskolan

Västanåskolan	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskola	17

Källa: Skolans rektor

Västanåskolan ligger i södra delen av Örnköldsviks kommun. Skolbyggnaden är byggd 1938 och fram till 2002 bedrevs skolverksamheten i kommunal regi. I anslutning till skolan finns både förskola och fritidshem.

Skolverket godkände Västanåskolan som en fristående förskoleklass samt fristående grundskola för årskurserna 1–7 genom beslut (43-2002:1101) den 13 november 2002. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag

Huvudman för skolan är Västanåskolans ekonomiska förening med organisationsnummer 769612-9191.

Verksamheten vid Västanåskolan startade läsåret 2003/04 och omfattar årskurserna 1–6. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 14 elever. Alla elever är folkbokförda i Örnköldsviks kommun. Enligt uppgift från skolan har skolan numera 17 elever.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Den framåtsyftande delen av de individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras. Rektorn behöver ta ett större ansvar för att utvärdera och följa upp skolans resultat.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen 9 kap. 2 § skollagen, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Den framåtsyftande delen av skolans individuella utvecklingsplaner är mycket kortfattad i de exempel Skolinspektionen har tagit del av. De mål som ska nås saknar i vissa fall koppling till de nationella målen. Det anges inte heller tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen. Skolinspektionen vill framhålla att det är skolans insatser som ska fokuseras, ansvaret för elevens utveckling får inte läggas på vårdnadshavare eller andra. De kortfattade individuella utvecklingsplanerna gör det enligt Skolinspektionens uppfattning svårt för eleverna att få reda på vad de ska göra för att nå målen. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

När det gäller skolans resultat saknas en övergripande sammanställning av elevernas resultat i alla ämnen. Skolans kvalitetsredovisning är synnerligen kortfattad och saknar en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Även om antalet elever är litet ankommer det på skolan att följa varje elevs kunskapsutveckling i alla ämnen samt sammanställa resultat i de årskurser där mål att uppnå finns. Skolan har inkommit med en komplettering till kvalitetsredovisningen där resultat på nationella prov samt en kortfattad analys av vad som behöver göras för att öka måluppfyllelsen i matematik anges.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att behov av förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är bland annat att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Även lärarna måste göras delaktiga i kvalitetsarbetet. Vidare måste kvalitetsarbetet dokumenteras på föreskrivet sätt.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över. Åtgärdsprogrammen behöver förbättras.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

I förordningen om fristående skolor m.m. anges att rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram

utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Västanåskolan har en arbetsgång avseende särskilt stöd. Av denna framgår att rektorn kommer in på ett tidigt stadium i processen och att åtgärdsprogram upprättas. Utredning för att identifiera problem görs dock i ett senare skede av processen. Skolinspektionen bedömer att arbetsgången behöver ses över så att den överensstämmer med förordningens krav.

När det gäller skolans åtgärdsprogram behöver dessa förbättras i några avseenden. I de exempel som Skolinspektionen har tagit del av anges en rubrik "förslag på åtgärder" varefter ett antal åtgärder radas upp. Denna modell är enligt Skolinspektionen alltför oprecis för att bli ett effektivt verktyg i praktiken. Om inte åtgärderna är tydligt specificerade blir det svårt eller omöjligt att följa upp och utvärdera dem. Vidare anges inte alltid resultatet av den utredning som ska ligga till grund för ett åtgärdsprogram, det vill säga vilka behov eleven har. I vissa åtgärdsprogram anges tydliga målformuleringar men i något fall saknas de helt. Av åtgärdsprogrammen framgår inte heller vem som är ansvarig för att åtgärderna genomförs.

Huvudområde: Huvudmannaskap och tillstånd

Bedömning:

Skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att tillse att skolans personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Tillsynen visar att undervisningen i hem- och konsumentkunskap leds av personal som inte har lärarutbildning. Skolan bör vidare sträva efter att fortbilda lärare inom de naturorienterade ämnena och matematik. Skolinspektionen vill särskilt påpeka att rektorn har ansvar för att eleverna ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen. När skolan använder lärare som saknar utbildning i något eller några av de ämnen läraren undervisar i måste rektorn säkerställa att utbildningen ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar de krav som ställs på undervisningen inom det offentliga skolväsendet samt att bedömning sker på ett likvärdigt sätt och i överensstämmelse med bestämmelserna.

Huvudområde: Stabilitet

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att öka elevantalet.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Enligt 9 kap. 2 § 4 skollagen ska en fristående skola godkännas om skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal.

Västanåskolan har i nuläget 17 elever i grundskola och har därmed ett elevantal som understiger det lägsta antal elever i en fristående grundskola som skollagen föreskriver. Skolan måste därför göra kraftfulla ansträngningar för att öka elevantalet. Huvudmannen har dock inkommit med en elevprognos som tyder på att antalet elever kommer att öka något.